

Asun Guridi Ugalde

*Urretxu,
Gipuzkoa
(1937)*

Aurkibidea

Biografia

Segurakoak zituen gurasoak, bera Idiazabalen jaio bazen ere. Izan ere, bere aita bidezaina zen, eta toki batetik bestera mugitzen ziren: lana non, beraiek hara. Horrela, Asun oraindik haurra zela, Urretxura joan ziren bizitzera. Urretxuarrek beti "Azeribuztan" deitu izan dioten arren, bere gaztaroko oroitzapenak Urretxun ditu.

Zintak

URR-022

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Artetxe, Miren
- **Data:** 2009-12-09
- **Iraupena:** 81 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Etxeberria, Eider

Pasarteak

1. "Caminero, poco dinero"

- **Erref:** URR-022/003
- **Iraupena:** 0:01:44. **Hasi:** 00:02:02. **Bukatu:** 00:03:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Udal langileak

Laburpena:

Aita bidezaina zen, bideak egiten aritzen zen. Dena eskuz egiten zuten. Bidezainek alfer-ospea zeukaten. "Caminero, poco dinero" esaten zen orduan. Bideak egiteko, zer lan izaten zituzten azaltzen du.

2. Gurasoen nondik norakoak, Urretxura iritsi arte

- **Erref:** URR-022/004
- **Iraupena:** 0:01:36. **Hasi:** 00:03:46. **Bukatu:** 00:05:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Gurasoak Alegian bizi ziren, baina hezetasuna zela-eta, arazoak izan zituzten, eta ethez aldatu ziren orduan. Gurasoak, jatorriz, baserritarrak ziren.

3. Urtean zehar Urretxun, eta udan baserrian

- **Erref:** URR-022/006
- **Iraupena:** 0:03:03. **Hasi:** 00:06:02. **Bukatu:** 00:09:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Baserrria » Baserriko lanak

Laburpena:

Asunek 3 urte zituela joan zen bere familia Urretxura bizitzera, bidezainen etxera. Eraikin hartan, beste 3 familia bizi ziren. Baratzeak eta oilategia zeuzkaten, eta ama aritzen zen lan horietan. Udan, Asun baserrira joaten zen; eta han zer lan izaten zituen aipatzen du: iturritik ura ekarri, itulan egin, ganadua zaindu... Orduan, komeriak izaten zituen, "kale-umea" izateagatik.

4. Baserriko lanetan, komeriak

- **Erref:** URR-022/007
- **Iraupena:** 0:01:06. **Hasi:** 00:09:05. **Bukatu:** 00:10:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak

Laburpena:

Uda baserrian igarotzen zuen, eta hango lanetan aritzen zen. Ur bila joatea gustatzen zitzaion gehien. Ura oso goxoa izaten zen. Ganadua zaintzeko, komeriak izaten zituen.

5. Osabaren maldizioak

- **Erref:** URR-022/008
- **Iraupena:** 0:02:09. **Hasi:** 00:10:11. **Bukatu:** 00:12:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Baserria » Baserriko lanak

Laburpena:

Uda osaben baserrian ematen zuen, eta osaba batek errieta egiten zion, "kale-umea" zela esaten. Haren maldizioak gogoan ditu.

6. Umore on aparteko osaba

- **Erref:** URR-022/009
- **Iraupena:** 0:01:31. **Hasi:** 00:12:20. **Bukatu:** 00:13:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Kultura » Aisia » Hedabideak » Irratia
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

<p>Osaba oso umoretsua zen, pertsona gutxi bezalakoa. Harekin gustura egoten zen Asun. Irratia zeukan osabak, eta Radio Pirenaica entzuten zuten han.</p>

7. Erdaraz ez jakiteagatik pasatako estutasunak

- **Erref:** URR-022/011
- **Iraupena:** 0:02:39. **Hasi:** 00:14:47. **Bukatu:** 00:17:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Mutilak maristen eskolara joaten ziren; neskak, gurutzeko alabenera. Klasean, 40 bat ume izaten ziren; dena erdaraz ikasten zuten, eta Asuni oso gogorra egiten zitzaion hori, ez baitzekien erdaraz. Behin, leihotik salto egin zuen, zigortuta haserretu zen batean.

8. Erdaraz ez jakiteagatik pasatako lotsak

- **Erref:** URR-022/012
- **Iraupena:** 0:02:04. **Hasi:** 00:17:26. **Bukatu:** 00:19:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Euskaldunei "habla en cristiano" esaten zieten lehen. Beraiek beti lotsatuta egoten ziren. Herri txikietan ez zen horrelakorik gertatzen, eta haietan ez dute ulertzen beraiek pasatakoa.

9. Euskararen aldeko "pirulinak"

- **Erref:** URR-022/013
- **Iraupena:** 0:00:37. **Hasi:** 00:19:30. **Bukatu:** 00:20:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua

Laburpena:

Beraiek, etxean, beti euskaraz egiten zuten. Aitak "pirulin" batzuk jartzen zizkien zintzilik; eta erdaraz hitz egiten ez bazuten, oparitu egiten zizkien.

10. Etxean, errespetua eta bizimodu lasaia

- **Erref:** URR-022/014
- **Iraupena:** 0:01:30. **Hasi:** 00:20:07. **Bukatu:** 00:21:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Etxean, errespetu handia zegoen. Orduko eguneroko bizimodua nolakoa zen azaltzen du. Santa Ritari fede handia izan diote etxean.

11. Erdaraz jakiteagatik, besteak baino azkarragoak?

- **Erref:** URR-022/015
- **Iraupena:** 0:01:09. **Hasi:** 00:21:37. **Bukatu:** 00:22:46

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Umetatik hona, erdaldun kopurua hazi egin da Urretxun, asko. Erdaldunak beraiek baino espabilatuagoak balira bezala portatzen ziren.

12. Erdaraz ikasi zuen lehenengo kanta, Seguran

- **Erref:** URR-022/016
- **Iraupena:** 0:01:54. **Hasi:** 00:22:46. **Bukatu:** 00:24:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Katak

Laburpena:

Umea zenerako, bazeuden erdaldunak Urretxun; baina Seguran eta Zegaman, ez. Seguran ikasi zuen Asunek lehenengo kanta erdaraz, eta oraindik gogoan du.

13. Lehen, latina; orain, ingelesa

- **Erref:** URR-022/017
- **Iraupena:** 0:01:11. **Hasi:** 00:24:40. **Bukatu:** 00:25:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Beste hizkuntzak eta hizkerak

Laburpena:

Lehen, mezak latinez izaten ziren. Arratsaldean, bezperetara joaten ziren. Gaur egun, latinaren ordeztu, umek ingelesa ikasten dute.

14. Greba zenean, euskaldunak kartzelara

- **Erref:** URR-022/019
- **Iraupena:** 0:02:03. **Hasi:** 00:26:20. **Bukatu:** 00:28:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco
- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

Laburpena:

Greba erdaldunek antolatzen zituzten; baina, kartzelara, nazionalistak eramaten zituzten. Gizon batzuek beraien kabuz joaten ziren kartzelara, bai baitzekiten atxilotu egingo zituztela. Beraiek beti izan dute garbi euskaldunak zirela.

15. "En aquí, ez; aquí"

- **Erref:** URR-022/021
- **Iraupena:** 0:00:57. **Hasi:** 00:29:31. **Bukatu:** 00:30:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Baserriko osabak gutxi egiten zuen erdaraz; baina, Asunek akatsen bat egiten zuenean erdaraz, zuzendu egiten zion.

16. Gose garaia izanda ere, jatun txarra

- **Erref:** URR-022/024
- **Iraupena:** 0:00:52. **Hasi:** 00:32:38. **Bukatu:** 00:33:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Beraiek, etxean, ez zuten goserik pasa, gurasoek beti izan baitzuten lursailen bat, hango uztari esker bizitzeko. Asun ez zen jatun ona umetan.

17. Lehen, irain gehiago euskaraz

- **Erref:** URR-022/026
- **Iraupena:** 0:01:55. **Hasi:** 00:34:50. **Bukatu:** 00:36:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa

Laburpena:

Lehen, hitzik itsusiena eta gogorrena "alua" zen. Orduko irainak aipatzen ditu: txotxolo, txepel, ñaño, oilo... Gaur egun, hitz eta esapide horiek galdu egin dira. Euskara eta erdararen arteko itzulpenei buruzko iritzia ematen du.

18. Lehenengo trajea estreinatu zueneko

- **Erref:** URR-022/031
- **Iraupena:** 0:01:12. **Hasi:** 00:41:25. **Bukatu:** 00:42:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Lehenengo trajea ahizpak egin zion, eta 17 urte zituela estreinatu zuen. Dantzari zirenen ordurako, eta etxera ailegatu zen batean, zapatak zurituta zeuzkala konturatu zen; izan ere, mutilarekin dantzari ibilita, zapaldu egin zion, itxuraz.

19. Zumarragako eta Urretxuko musika-bandak

- **Erref:** URR-022/032
- **Iraupena:** 0:00:45. **Hasi:** 00:42:37. **Bukatu:** 00:43:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika
- Erljioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Aste Santua

Laburpena:

Urretxun dantza lotuan ibiltzen ziren; Zumarragan eta Urretxun musika-bandak zeuden, baita Tilili musika-taldea ere. Beraiek Zumarragara joaten ziren, hango bandak oso ondo jotzen baitzuen. Prozesioak zirenean, gustura joaten ziren haiek ikustera.

20. Lehen, gutxiago garbitu arren, usain txarrik ez

- **Erref:** URR-022/039
- **Iraupena:** 0:01:33. **Hasi:** 00:55:05. **Bukatu:** 00:56:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Garbitasun pertsonala

Laburpena:

Lehen, dutxarrik ez zeukaten. 13 urterekin ezagutu zuen lehenengo dutxa, baina dutxa hotza zen hura. Lehen, ez zuten beraien burua garbitzeko ohitura handirik izaten, baina ez zen halako usainik igartzen. Etxean, simaurra izaten zuten, baina ez zien molestetzen.

21. Eskolara bidean, gizonen komentarioak entzun behar

- **Erref:** URR-022/040
- **Iraupena:** 0:00:56. **Hasi:** 00:56:38. **Bukatu:** 00:57:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Legazpira bizitzera joan zirenean, 13 urte zituen Asunek. 15 urtera arte ibili zen eskolan. Eskolarako bidean, gizon mordo egoten zen, eta haien komentarioak entzun behar izaten zituen egunero.

22. Donostiara, ume-zaintzaile

- **Erref:** URR-022/042
- **Iraupena:** 0:02:16. **Hasi:** 00:58:20. **Bukatu:** 01:00:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Eskolan ibili zen 15 urtera arte; gerora, josten ikasten aritu zen; eta Donostiara joan zen lanera, aberats batzuen etxera, ume-zaintzaile. Han, zer lan izaten zituen aipatzen du. Etxe hartan, erdaraz hitz egiten zuten, baina etxekoandreak aitak bazekien euskaraz.

23. Toxikomanoei laguntzen ibilia

- **Erref:** URR-022/046
- **Iraupena:** 0:02:03. **Hasi:** 01:10:51. **Bukatu:** 01:12:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Osasun-zentroak

Laburpena:

Lehen, toxikomano gehienek heroinarekin izaten zuten arazoa. Garai hartan, HIESa etorri zen; esaten zutenez, laborategian sortutako gaitza zen hura. Asun toxikomanoak zaintzeko zentro batean egon zen Borja herrian, eta han sukaldeko lanez arduratzen zen. Jendeari sendatzen laguntzeko, zer egiten zuten aipatzen du.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-04-15

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com